

Информационен бюлетин на фондация ФАЕЛ

Година I Брой 2 2001 г.

Ловеч: ул. Търговска 67, тел. 068-2 62 04 и тел./факс 068-2 32 46, E-mail: fael@mbox.digsys.bg
София: ул. Шейново 28, тел. 02-946 19 84 и тел./факс 43 50 66, E-mail: fael@online.bg

Прецизиране на акцентите в дейността на ФАЕЛ

След проведената в края на 2000 г. анкета сред около 130 потенциални партньори на ФАЕЛ фондацията се зае с прецизирането на акцентите в дейността си. На тази тема бяха посветени няколко различни мероприятия, в това число и проведената среща с швейцарския експерт г-н Йозеф Гунтерн от Crea Consult GmbH.

Една от темите на тази среща бе обсъждането на матрицата на най-често срещаните проблеми в областта на управлението и маркетинга на малки и средни предприятия.

Матрицата е построена, като по хоризонтала са посочени браншовете, включени в споменатата анкета, а по вертикала - проблемите, които предприятията срещат в дейността си. Браншовете, включени в анкетата, са следните: мелничарство и фуражопроизводство, консервиране, сушене и замразяване на плодове и зеленчуци, преработка на гъби, преработка на маслодайни култури, хлебарство и сладкарство, кожарство и кожухарство, месопреработване, млекопреработване, текстилна индустрия, преработка на пчелни продукти, преработка на билки и производство на мебели от дървесина, поддръжка и ремонт на техника за селското стопанство, традиционни занаяти, изработване на мебели, преработване на месо от едър и дребен рогат добитък, преработване на птиче месо.

Като дейности, които са свързани с решаването на определени проблеми бяха, обособени следните: счетоводство, изчисляване на икономическата рентабилност, подбор на персонал, обучение на персонал, създаване на система за управление на качеството, съставяне на бизнес план, пласмент на готовата продукция, осигуряването на подходящо производствено оборудване, пускане на пазара на нови продукти, осъществяване на експортна дейност.

Оценката, направена чрез матрицата, определя, от една страна, броя на фирмите, нуждаещи се от управленско консултиране по съответната дейност за всички браншове ир от друга страна - вида на мероприятията, които трябва да се проведат, за да се

отстранят управленските проблеми, възникнали пред фирмите. Резултатът на оценката по брой фирми, нуждаещи се от управленско консултиране по съответните дейности, е следният:

- Счетоводство - 10 точки;
- Измерване на рентабилността - 6 точки;
- Подбор на персонал - 5 точки;
- Обучение на персонал - 14 точки;
- Създаване на система за управление на качеството - 16 точки;

- Съставяне на бизнес-план - 13 точки;
- Пласмент на готовата продукция - 52 точки;
- Осигуряване на подходящо производствено оборудване - 30 точки;
- Пускане на пазара на нови продукти - 23 точки;
- Осъществяване на експортна дейност - 25 точки.

Количествената оценка, реализирана чрез матрицата показва, че най-срещаните управленски проблеми са:

- Пласмент на готовата продукция;
 - Придобиване на подходящо производствено оборудване;
 - Осъществяване на експортна дейност;
 - Пускане на пазара на нови продукти.
- На базата на

тази оценка и като бяха взети предвид възможностите на фондацията и съветите на нашия швейцарски експерт, бе предвидено да се разработят три модула за обучение на малки и средни предприятия от региона:

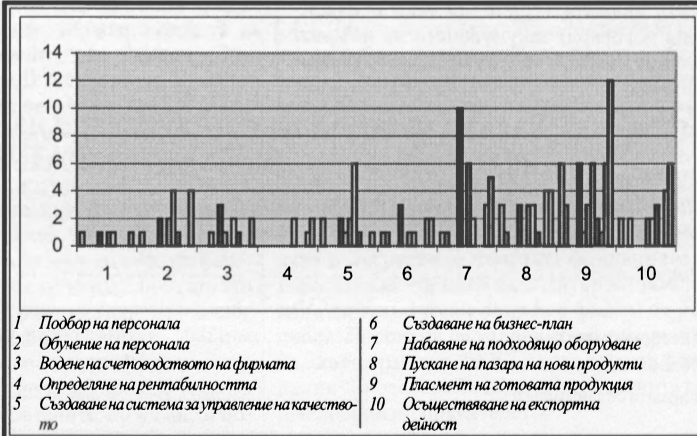
- Първи модул - "Базови управленски умения". Този модул ще включва интерактивно обучение и ще бъде подготвен с непосредственото участие на г-н Гунтерн.
 - Втори модул - "Маркетингова стратегия и дейност на МСП".
 - Трети модул - "Експортен мениджмънт на малката фирма".
- Разпределение на браншовете, обхванати от матрицата, по проблемни области на управленската дейност

Другите за нас

На 20 март т.г. фондация ФАЕЛ организира пресконференция в пресклуба на БТА. Поводът бе издаденият от фондацията първи в България "Наръчник по НАССР". На пресконференцията присъстваха повече от 20 представители на пресата и браншовите организации от хранително-вкусовата промишленост.

БТА разпространи информация до национални и регионални медии, в която се казва, че: "Прилагането на системата НАССР (от английски Анализ на опасностите и контрол на критичните точки) ще повиши конкурентноспособността на българските производители на европейския пазар. Европейската "Директива за хигиена на хранителните продукти" поставя акцент върху личната отговорност на производителите. Фирмите се задължават да имат внедрена НАССР-система."

Продължава на стр. 3

Трявна: бивше училище става фабрика за мебели

Настъпилите политически промени след 10 ноември 1989 година станаха причина за промени в икономическия живот в страната ни и в частност в живота на българина. Много предприемчиви хора решиха да създадат фирми и сами да се опитат да реализират знанията и уменията си, помагайки и на други да осигурят препитание за семействата си. Такива са приятелите още от войнишките години Станислав Пенев и Марин Митев от град Трявна, област Габрово. През 1997 година двамата регистрират в съда дружество с ограничена отговорност "СТИЛ-МС" и наемат бившето училище в с. Черновръх, община Трявна (тогава общинска собственост). Решават да превърнат запустялата сграда във фабрика за производство на мебели.

Всъщност идеята се ражда година по-рано, когато двамата са на обуче-

Наестата от "СТИЛ-МС" пустееща училищна сграда бързо променя своето предназначение и след извършен ремонт се превръща в мебелен цех, макар че и до днес на някои от вратите още може да се видят табелки "II клас" или "III клас". Благодарение на тези двама инициативни тревненци, както и на десетки други като тях, намалява безработицата в гра-

мата участва в търг за доставка на детска площадка в град Котел. Една детска площадка на "СТИЛ-МС" струва около 5 000 хил. лв., което е няколко пъти по-малко от цената на някои други фирми, специализирали се в този вид изделия.

За съжаление ограниченото търсене все още не позволява на "СТИЛ-МС" да се специализира напълно в определен сегмент на пазара. Фирмата е принудена да поема всяка една поръчка, която се появи, тя още не може да си избира клиентите. Работи например мебели по индивидуални поръчки. Цените на кв. метър са 250-500 лв. в зависимост от материала, който се използва. Според двамата предприемачи през 2001 г. като цяло се наблюдава нарастване на обема на поръчките. Това позволява да се увеличи и персоналът. Ако през миналата година в дървообработващия цех са работили

да, която е относително висока за българските мащаби, поради факта, че няколко големи индустриални предприятия са били затворени през последните години.

Напоследък "СТИЛ-МС" се специализира в хотел-скоресторан-търско обзавеждане. След спечелване на три

ние в Швейцария. Там на място те получават възможност да посетят няколко малки предприятия от различни отрасли и да се убедят в жизнестойността на малкия и среден бизнес. Те са силно впечатлени от начина на организация на производството, от стриктното спазване на технологичната дисциплина, от прилагането на безотпадни и екологично чисти производствени процеси. Още тогава те решават, че и у нас може да се създаде малко предприятие, в което да се привлекат квалифицирани работници и специалисти и да се започне традиционното за град Трявна мебелно производство. Всеизвестно е че, град Трявна е прочут със своята дърворезбарска и мебелна школа. Като хора на практиката двамата тревненци още в Швейцария договарят закупуването на няколко основни машини за дърводелското производство.

поредни търга фирмата обзавежда почивна база на Министерството на отбраната, разположена до Дряновския манастир. Изпълнено е цялостно вътрешно обзавеждане, включващо например конферентна маса с диаметър 3 метра. Само ресторантската част на хотела включва три зали, които сега са обзаведени с мебели на "СТИЛ-МС". Общо обема на поръчката от трите търга е за 30-35 хил. лв. Възложителите са останали доволни от съотношението качество-цена и от акуратното спазване на сроковете. Друга подобна поръчка е обзавеждането на един малък хотел в град Трявна.

Очертаваща се специализация е и изработването на детски площадки. Първата такава площадка е била създадена за Трявна в рамките на проекта "Красива България", след това е постъпила поръчка за площадка в Дряново. Сега фир-

средно 10 човека, то сега са над 20. Нарастването е свързано и с усвояването на нови производствени дейности като например биченето на дървен материал.

Най-актуалната задача в момента е построяването на сушилни. Тя ще повиши икономическата ефективност от работата на гатера, тъй като за сушенето на дървения материал ще се използват отпадъци - трици и парчета. Изграждането на сушилната ще е, така да се каже, третият етап от развитието на дървопреработващата дейност във фирмата. След закупуването на сградата и след ремонта ѝ, които бяха осъществени благодарение на кредит, получен от ОББ чрез Швейцарския гаранционен фонд и със съдействието на фондация ФАЕЛ, сега на дневен ред е сушилната. Собствениците на "СТИЛ-МС" разчитат да се сприват с тази инвестиция сами.

Фирмата се опитва напоследък да разшири географски пазара си и извън територията на България. Чрез една фирма, търгуваща с Норвегия, са били изнесени дъски за хляб - отначало 250, след това 500 бр., очакванията сега са за по-големи поръчки. За швейцарска фирма са били изготвени дръжки за рендета. Наскоро е постъпила оферта за износ чрез "Лесоимпекс". Италианци проявяват пък интерес към крачета за шкафчета и детайли за бурета. Проведени са разговори и с представителя у нас на шведската фирма ИКЕА.

Заявка за безплатно получаване на информационния бюлетин на ФАЕЛ

Моля да получавам вашия бюлетин на следния адрес:

Фирма.....
 Ул..... №.....
 Населено място..... Пощенски код.....
 Област..... Тел..... Факс.....
 Фирмата се занимава с.....

Български предприемачи изучават швейцарския опит

От 30 април до 7 май т.г. група български предприемачи от млекопреработвателни предприятия от региона на фондация ФАЕЛ посети Швейцария. Целта на визитата бе предприемачите да се запознаят с опита на швейцарските си колеги в производството и маркетинга на мляко и млечни произведения.

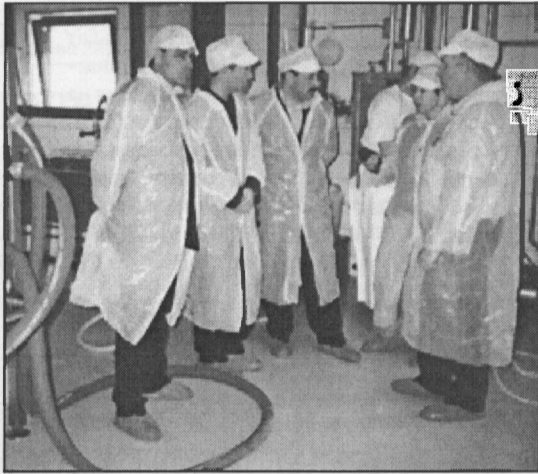
Посещението бе организирано от Технологичното направление на Фондация ФАЕЛ. Задачата на фондацията бе да осигури подходящи швейцарски експерти, да се погрижи за пълноценния престой в "страната на сиренето". Предприемачите сами заплатиха транспортните си разходи и разходите за пребиваването в Швейцария. Разходите за обучението бяха поети обаче от ФАЕЛ.

За организирането на визитата и обмяната на опит особено много спомогнаха г-н Стефан Богданов, сътрудник в Института в Либелфелд, град Берн, експертите арх. Армин Линдер, Ханс Фишер, Антон Шмутц и други швейцарски приятели на ФАЕЛ. Бяха посетени предприятия и институции, свързани с цялата верига на производството на млечните продукти - от първоначалната преработка на млякото, до пласмента на готовата продукция и обучението на кадри в Училището за млекопреработка в град Цоликофен. Специално внимание бе отделено на иновационната дейност на швейцарския Изследователски институт за нови технологии в млекопреработката в Берн.

Българските предприемачи бяха настанени в интерната на училището за млекопреработка в Цоликофен. Основано преди повече от 100 години, то е едно от първите подобни училища в Европа, сертифицирано по ИСО 9001 в неговите 3 направления (обучение, консултации, производство). От началото на 2001 г. ръководството на училището полага големи усилия за допълнително финансиране чрез предоставяне на интерната за организиране на курсове и чрез платени консултации. Известно в Швейцария и чужбина, то дава възможност за съчетаване на теория и практика. В мандрата към училището предприемачите имаха възможност да видят съчетание от по-старо и ново оборудване. На практика те се запознаха с всички възможни съоръжения за производство както на кисело мляко, така и на прочутите швейцарски сирена. Ежедневно в мандрата към училището се произ-

веждат над 3 т млечни продукти.

Нашите мандраджии посетиха няколко швейцарски мандри, някои от които работещи по системата за производство на биологични продукти. На българските предприемачи направи голямо впечатление фактът, че повечето мандри имат значителен производствен асортимент при неголям общ обем на производството, т.е. произвеждат по-малки количества от по-голям асортимент млечни произведения. Стремещът на всяка мандра е

да задоволи високите изисквания на клиента и да има гъвкава производствена програма с цел най-адекватно приспособяване към изискванията на пазара. В Швейцария всичко е подчинено на максимата, че пазарът определя производството и че всяка стока, преди да се произведе, трябва да се продаде. Всички мандри работят с твърди договори, повечето от които с едногодишен срок.

От особен интерес за предприемачите беше посещението на био-планинската мандра във Валис. Тя е изградена само за 8 месеца по най-икономичен и практичен начин и пусната в действие през януари 2001 г. Проектът е плод на потребността на 12 млади фермери, които произвеждат т. нар. биологично мляко, самостоятелно да преработват своята продукция. При оборудването на мандрата е използвано както ново, така и добре рециклирано употребявано оборудване. С персонал от три и половина работника (т.е. 2 работника на пълно работно време и 3 на не-

пълно) годишно се преработват около 800 т "биологично" мляко. Основно се произвежда полутвърдо сирене тип "кашкавал" на пати от по 3 и 5 кг, със срок на зреене минимум 60 дни. Произвеждат се по-малки количества извара, сметана и краве масло. Мандрата има твърди договори с големите търговски вериги в Швейцария и собствен магазин на мястото на производството. Предприемачите опитаха от биологичното производство на мандрата, което се оказа много вкусно.

Вследствие на това посещение дойде и идеята фондация ФАЕЛ да организира през месец юли 2001 г. семинар за know-how в технологичното оборудване и експлоатиране на мандрите, на който семинар да бъде поканен арх. Армин Линдер. Освен това при своето пребиваване в България г-н Армин Линдер ще може да посети няколко мандри, на които да даде указания за подобрения в производството.

Г-н Йорг Бауман от фирма "Бауманкезе" показа как трябва да търгува една по-малка фирмар за да има успех, а това е големият асортимент, с който тя трябва да разполага. В склада българските предприемачи бяха удивени от разнообразието на млечни продукти и специалитети. Особено внимание привлякоха транспортните автомобили, които бързо и лесно доставят продукти на малки магазини и клиенти. Автомобилите разполагат с компютър и касов апарат, така че обслужването е максимално улеснено.

С помощта на г-н Стефан Богданов и Фритц Ренч от Изследователския институт за преработка на млякото в Берн, предприемачите успяха да разгледат опитната мандра, където възникват новите технологии. Г-н Стефан Богданов успя да им покаже фирми, където могат да се видят и купят окasionни машини и съоръжения за млекопреработването. За да се купи добра окasionна машина трябва, постоянно да се следи пазарът и посещават фирмите, предоставящи такива машини.

Срещата с директора на Сдружението на млекопроизводителите, г-н Антон Шмутц беше много интересна не само за предприемачите, но и за представителя на ФАЕЛ. Оказа се, че сдружението подпомага около 900 малки мандри в Швейцария по същия начин, както и фондация ФАЕЛ - с консултации, обучения, семинари.

Другите за нас

Продължение от стр. 1

На 21 март вестник "Труд" излезе със статия "Швейцарци помагат на бизнеса", в която се казва, че "ФАЕЛ финансира издаването на наръчник за хигиена, контрол и управление на безопасността на храните по системата НАССР. Наръчникът включва норми и правила, задължителни за хранителната промишленост. Най-важното тук е, че контролът върху безопасността започва от суровината, а не пада само върху крайния продукт".

В статията си от 23 март "Как да изнасяме храни", вестник "КЕШ" също съобщава за издадения от българо-швейцарска фондация ФАЕЛ "Наръчник по НАССР". В материала е отбелязано, че "Наръчникът запознава фирмите с НАССР, със стъпките

за въвеждането ѝ с връзката ѝ със системите за управление на качеството, и с точната терминология на български. Книгата, необходима на всеки, който иска да изнася храни в ЕС, се раздава безплатно на малките и средни предприятия в района на Централна Стара планина."

В броя си от 23 март, вестник "Пари плюс" публикува материал за споменатия наръчник, под заглавие "Европа иска храни като за US астронавти". Статията проследява развитието на НАССР-системата от първите разработки, направени през 60-те години от NASA за приготвяне на безопасни храни за астронавтите до днес, когато системата е широко разпространена и е част от европейското законодателство. В материала се акцентира върху важноста на НАССР-системата не само заради живота и здравето на потребителите, но и заради по-

вишаването на конкурентноспособността на българските производители, обърнали се към европейския и световен пазар.

В брой №17 на вестник "Капитал" от 28.4.2001 г., в статията "Фондации консултират безплатно предприемачи и фермери. Специални кредитни линии улесняват бизнеса в региона на Средна Стара планина" се казва, че "ФАЕЛ подпомага развитието на частни малки и средни предприятия в региона на Габрово, Ловеч, планинската и полупланинската част на Великотърновска област." В статията е споменато и сътрудничеството на фондацията с Европейския иновационен център за провеждане на технически одит във фирми от региона. Посочени са условията за получаване на кредити чрез ФАЕЛ и чрез другата фондация "Биоселена", създадена с помощта на швейцарското правителство.

Промените в Кодекса на труда и задълженията на работодателя за създаване на безопасни условия

В Кодекса на труда (КТ) бяха направени значителен брой изменения в глава тринадесета (чл. 275 - 290), третираща безопасността на труда. Наименованието на главата е променено на "Здравословни и безопасни условия на труда". Навсякъде в КТ думите "безопасни и здравословни" са заменени със "здравословни и безопасни", което цели да подчертае превантивния характер на мерките.

Отменени са три члена от главата: чл. 278, чл. 279 и чл. 280, а в чл. 289 се отменя само ал. 2. Отменените текстове регулираха задължения при проектирането и строителството (чл. 278), изисквания за произведени в чужбина машини и съоръжения (чл. 279), въвеждането на обектите в експлоатация (чл. 280), задължението за отчитане на трудовите злополуки (ал. 2 на чл. 289). Чл. 275 "Задължение за създаване на здравословни и безопасни условия на труда" е запазен и в новата редакция на кодекса. Промените в двете алинеи на текста не променят по същество задълженията на работодателя да осигури здравословни условия на труд. Известни промени настъпиха в чл. 276 - "Нормативни актове, единици и отраслови правила. Преди всичко се промени заглавието от "Единни и отраслови правила" на "Нормативни актове, единици и отраслови правила". Това обаче не променя по същество самите разпоредби. И при новата редакция министърът на труда и социалната политика (МТСП) самостоятелно или съвместно с други министри, включително и на здравеопазването, издава актове по здравословните и безопасни условия на труд, както и единни правила за здравословните и безопасни условия на труд. Новата редакция на първите три алинеи подчертава водещата роля на МТСП спрямо останалите министри, включително по отношение на здравословните условия спрямо министъра на здравеопазването. Отменени са обаче старите алинеи 4 и 5. Отмяната им произтича от приетия през 1999 г. Закон за стандартизацията при който БДС загубиха своя задължителен характер. Това в известен смисъл намалява бюрократичния натиск върху работодателите.

Правила на специфични производства и отделни машини (чл. 277 от КТ)

Заглавието от "Правила за специфични производства и отделни машини" се изменя на "Правила в предприятието". Изменя се и ал. 1 на този член, докато втората алинея остава непроменена. Измененията в първата алинея се свеждат до това, че съгласно новата редакция върху работодателя важи задължението да разработи и утвърди правила за осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд в предприятието. По отменената редакция задължението е насочено към специфични производства и

дейности, отделни машини, съоръжения и работни места. Сега на преден план излиза организацията на производството в предприятието като цяло. Този нов подход е свързан с възприемането на стандартите по управление на качеството от серията ISO.

Инструктаж и обучение (чл. 281 от КТ)

Според алинея първа на този член всички работници и служители следва да бъдат инструктирани и обучени с оглед безопасността на работа. При старата редакция на чл. 281 това задължение не се разпростираше върху всички работници и служители. Без изрично да е записано, това е задължение за работодателя, което произтича от новата алинея 5 на чл. 281 от КТ. Работодателят е този, който ще инструктира и обучава. Но

то е задължение и за работниците (служителите). За тях инструктажът и обучението са не само право, но и задължение, което се изразява в това,

че щом са поканени от работодателя за инструктаж или обучение, те следва да се отзоват. Неизпълнението на това задължение може да бъде квалифицирано като нарушение на трудовата дисциплина.

Досегашната ал. 4 става ал. 5 с нова редакция. Тя потвърждава задължението по първата алинея и конкретно сочи работодателя като ангажиран с обучението и инструктажа, а не органите на изпълнителната власт, както това бе по отменената ал. 4. Отпада задължението за провеждане на изпит сред приключилите инструктаж и обучение.

Безплатна предпазна храна и противоотрови (чл. 285 от КТ).

Периодични медицински прегледи (чл. 287)

В заглавието на чл. 285 от КТ, както и в трите алинеи след думата "безплатна" се добавя думата "предпазна" Що се отнася до периодичните медицински прегледи (чл. 287 от КТ), то към досегашния текст на ал. 1 се добавят две нови алинеи. Според новата ал. 2 периодичните медицински прегледи, на които работниците (служителите) подлежат

задължително, са за сметка на работодателя. Според новата ал. 3 работодателят и длъжностните лица в предприятието са длъжни да опазват в тайна данните от медицинските прегледи на работниците и служителите. Това задължение, макар и систематически отнесено към чл. 278 от КТ, допълва всъщност задълженията на работодателя по чл. 127, чл. 128 и чл. 129 от КТ.

Осигуряване на социално-битовите и културни потребности (чл. 294 от КТ)

Тази дейност от задължение на работодателя сега се трансформира в правна възможност. От работодателя вече зависи дали той доброволно ще организира хранене спрямо рационалните норми и специфичните условия на труд, търговско и битово обслужване на работниците и служителите, като изгражда и поддържа търговски обекти и бази за услуги, дали ще осигурява транспортно обслужване от местоживеенето до местоработата и обратно. Работодателят вече не е длъжен, но ако желае може да изгради бази за дълготраен и краткотраен отдих, за физическа култура, спорт, туризъм, бази за културни занимания, клубове, библиотеки и други подобни, да подпомага младите и новопостъпили работници и служители, да задоволява други социално битови и културни потребности. Подобни дейности по принцип трябва да са предвидени

обща в колективния трудов договор.

Работно и униформено облекло (чл. 296 от КТ)

Според новата ал. 2 на този член от кодекса "Работникът или служителът е длъжен да носи работното или униформеното облекло през работното си време и да го стопанисва като имущество на работодателя". Досегашният текст на чл. 296 от КТ става ал. 1 и се създава нова втора алинея. И двата вида облекло (работно и униформено) са уредени от закона, за да се ползват т. е. носят. Новата алинея подчертава това по изричен начин и създава нормативно уредено в закон задължение за носене на облеклата, неспазването, на което може да доведе и до дисциплинарно наказание, тъй като по силата на чл. 187, т. 10 от КТ представлява нарушение на трудовата дисциплина - "неизпълнение на други трудови задължения предвидени в закони...".

Жилища и работнически общежития (чл. 296 от КТ)

Промяната се състои в това, че задължението за осигуряване на жилища и общежития за работниците (служителите) се трансформира в правна възможност, чиято реализация зависи изцяло от волята на работодателя. Същото се отнася и за чл. 299 от КТ, който третира грижите за семействата на работниците и служителите.